AMALIY VA SEMINAR MASHG‘ULOTLARIDA ALISHER NAVOIYNING “XAMSA” DOSTONLARINI AUDIOVIZUAL VOSITALAR ASOSIDA O‘QITISH METODIKASI

Sabriyev Alisher Asliddinovich
KIUT Samarqand filiali assistenti,
Oliy ta’limni rivojlantirish va global hamkorlik markazi
3-bosqich tayanch doktoranti
E-mail: alisher.sabriyev95@gmail.com
ORCID: 0009-0004-4991-0459

Annotatsiya. Maqolada oliy ta’lim muassasalarida Alisher Navoiyning “Xamsa” dostonlarini amaliy va seminar mashg‘ulotlarida audiovizual vositalar asosida o‘qitishning didaktik imkoniyatlari yoritilgan. Amaliy va seminar mashg‘ulotlarining maqsadi, mazmuni, o‘qituvchi hamda talaba faoliyatidagi farqlar qiyosiy tahlil qilingan. Ifodali audiomatn, videofragment, interaktiv slayd, animatsiya va ta’limiy multimediani mumtoz matn, aruz vazni, obraz va syujet tahlili bilan integratsiyalash usullari taklif etilgan. Multimodal mashq, interaktiv tahlil, audio-dialog, video-keys va topshiriqli mashg‘ulotlarni bosqichma-bosqich tashkil etish modeli ishlab chiqilgan. Audiovizual materialdan maqsadli foydalanish talabalarda matnni anglash, ifodali o‘qish, tanqidiy fikrlash, dalillash va guruhda ishlash ko‘nikmalarini rivojlantirishi asoslangan.

Kalit so‘zlar: Alisher Navoiy, “Xamsa”, amaliy mashg‘ulot, seminar mashg‘uloti, audiovizual vosita, multimodal ta’lim, interaktiv metod, aruz, matn tahlili, video-keys.

Аннотация. В статье освещены дидактические возможности обучения поэмам Алишера Навои, входящим в состав «Хамсы», на практических и семинарских занятиях с использованием аудиовизуальных средств в высших образовательных учреждениях. Проведён сравнительный анализ целей и содержания практических и семинарских занятий, а также различий в деятельности преподавателя и студентов. Предложены способы интеграции выразительного аудиотекста, видеофрагментов, интерактивных слайдов, анимации и образовательных мультимедийных материалов с анализом классического текста, стихотворного размера аруз, системы образов и сюжета. Разработана поэтапная модель организации мультимодальных упражнений, интерактивного анализа, аудиодиалога, видеокейсов и занятий, основанных на выполнении учебных заданий. Обосновано, что целенаправленное использование аудиовизуальных материалов способствует развитию у студентов навыков понимания текста, выразительного чтения, критического мышления, аргументации и групповой работы.

Ключевые слова: Алишер Навои, «Хамса», практическое занятие, семинарское занятие, аудиовизуальное средство, мультимодальное обучение, интерактивный метод, аруз, анализ текста, видеокейс.

Abstract. The article examines the didactic potential of teaching the epics comprising Alisher Navoi’s Khamsa through audiovisual tools in practical and seminar sessions at higher education institutions. The objectives and content of practical and seminar sessions, as well as the differences between teacher and student activities, are comparatively analysed. Methods are proposed for integrating

© 2026 London International Monthly Conference on Multidisciplinary Research and Innovation. All Rights Reserved.

expressive audio texts, video excerpts, interactive slides, animation, and educational multimedia with the analysis of classical texts, aruz metre, imagery, and plot. A staged model has been developed for organising multimodal exercises, interactive analysis, audio dialogues, video cases, and task-based sessions. It is substantiated that the purposeful use of audiovisual materials contributes to the development of students' skills in textual comprehension, expressive reading, critical thinking, argumentation, and collaborative work.

Keywords: Alisher Navoi, Khamsa, practical session, seminar session, audiovisual tool, multimodal learning, interactive method, aruz metre, textual analysis, video case.

Kirish. Alisher Navoiyning "Xamsa" turkumi tarkibidagi dostonlar hajmi, poetik qurilishi, aruz tizimi, obrazlar ko'lami va falsafiy-axloqiy mazmuni bilan talabadan puxta tayyorgarlikni talab qiladi. Matnni faqat o'qituvchi sharhi orqali o'rganishda talaba ko'pincha tayyor ma'lumotni qabul qiluvchi mavqeida qoladi. Audio, video, animatsiya, infografika va interaktiv taqdimotlar bilan uyg'unlashtirilgan mashg'ulotda esa u tinglaydi, kuzatadi, taqqoslaydi, belgilaydi, izohlaydi va xulosa chiqaradi. Shu sababli audiovizual vositaning o'zi emas, balki uning aniq didaktik vazifaga bo'ysundirilishi metodik samaradorlikning asosiy sharti hisoblanadi.

Tadqiqotning maqsadi "Xamsa" dostonlarini amaliy va seminar mashg'ulotlarida audiovizual vositalar asosida o'qitishning maqsad, mazmun, metod va bosqichlarini belgilash, ularni o'zaro muvofiqlashtiruvchi metodik modelni taklif etishdan iborat. Maqsadga erishish uchun amaliy va seminar mashg'ulotlarining didaktik xususiyatlarini qiyoslash, audiovizual vositalarning vazifalarini aniqlash, interfaol usullarni mumtoz matn tahliliga moslashtirish hamda mashg'ulot natijalarini baholash mezonlarini belgilash vazifalari qo'yildi.

Tadqiqot metodologiyasi. Ishda pedagogik va metodik adabiyotlarni tahlil qilish, qiyosiy tahlil, tizimlashtirish, pedagogik modellashtirish, kuzatish va mazmunni didaktik loyihalash usullaridan foydalanildi. Manba sifatida amaliy hamda seminar mashg'ulotlarini tashkil etishga oid tadqiqotlar, audiovizual vositalarning ta'lim samaradorligiga ta'sirini yoritgan ilmiy ishlar va mumtoz adabiyotni o'qitish metodikasiga doir qarashlar jalb qilindi. Taklif etilayotgan model nazariy umumlashma xarakteriga ega bo'lib, unda har bir vosita o'quv maqsadi, talaba faoliyati va kutilgan natija bilan bog'landi.

Amaliy mashg'ulot o'quv jarayonining faol shakli bo'lib, talabalarda nazariy bilimlarga tayangan holda aniq malaka va ko'nikmalarni shakllantirishga qaratilgan. Uning asosiy mohiyati nazariy bilimni muayyan o'quv harakatiga tatbiq etish, tahlil va tadqiq qilish qobiliyatini rivojlantirishdan iborat. Bunday mashg'ulotda o'qituvchi yo'naltiruvchi, maslahatchi va baholovchi vazifasini bajaradi; talaba esa faol ijrochi, mustaqil fikr yurituvchi va yechim topuvchi shaxs sifatida ishtirok etadi. Talabalar ma'ruzada olgan bilimlarini mustaqil yoki guruhda bajariladigan topshiriqlar orqali mustahkamlaydi.

Seminar mashg'uloti talabalarning nazariy bilimlarini chuqurlashtirish, mustaqil tahlil qilish, ijodiy fikr yuritish va muloqotga kirishish qobiliyatini rivojlantirishga yo'naltiriladi. Uning mohiyati bilimni faol o'zlashtirish, muhokama qilish va asoslashda ko'rinadi. Seminar ma'ruzada berilgan nazariy qarashlarni tahlil qilish, ilmiy asoslash, turli nuqtayi nazarlarni taqqoslash va shaxsiy munosabatni shakllantirish uchun qulay maydon yaratadi. Talaba oldindan belgilangan mavzu bo'yicha tayyorlanadi, manbalar bilan ishlaydi, savol tuzadi, ma'ruza yoki taqdimot qiladi va bahsda ishtirok etadi.

© 2026 London International Monthly Conference on Multidisciplinary Research and Innovation. All Rights Reserved.

Belgilar	Amaliy mashg‘ulot	Seminar mashg‘uloti
Asosiy maqsad	Ko‘nikma va malaka shakllantirish	Nazariy bilimni chuqurlashtirish
Uslub	Ijro, mashq, tahlil, amaliy vazifa	Muhokama, fikr almashish, dalillash
Talaba faoliyati	Mashq qilish, yechim topish, natija yaratish	So‘zga chiqish, nazariy izoh va bahs
O‘qituvchi roli	Yo‘naltiruvchi, tushuntiruvchi, baholovchi	Moderator, savol beruvchi, bahs boshlovchi

Mavzuga oid tadqiqotlar tahlili. Dunyo miqyosida amaliy va seminar mashg‘ulotlarining talabalar bilimi hamda ko‘nikmalarini chuqurlashtirishdagi ahamiyati turli sohalar misolida o‘rganilgan. Zeng va boshqalar (2022) tomonidan Xitoyda profilaktik tibbiyot bakalavriatining statistika kursini “seminar-case learning” (SCL) usuli bilan o‘rganish samaradorligi tekshirilgan. Taqqoslash natijalariga ko‘ra, SCL guruhi nazariy topshiriqlar, test va keys talqinlari bo‘yicha yuqori natija ko‘rsatgan ($P < 0,05$). Mazkur guruhda talabalarning qoniqish darajasi 92,4 foizni tashkil etib, an’anaviy leksiyadagi 77,0 foizga nisbatan sezilarli darajada yuqori bo‘lgan ($\chi^2 = 7,074$; $P = 0,008$) [1].

Sharifa al-Adaviy (2017) bolalar adabiyoti kursini seminar shaklida tashkil etish tajribasini tahlil qilgan. Muallif seminarlarda talabalarning faol ishtiroki va tanqidiy fikrlash qobiliyati kuchayganini, mustaqillik hamda mas’uliyat hissi oshganini qayd etadi [2]. Ushbu xulosa adabiyot ta’limi uchun ayniqsa ahamiyatli: badiiy matnni tushunish tayyor talqinni qabul qilishdan emas, matnga savol berish, turli qarashlarni qiyoslash va shaxsiy fikrni dalillashdan boshlanadi.

Rosmelisa Yusuf va boshqalar (2024) Malayziya davlat universitetlari talabalari misolida amaliy tayyorgarlikning ishga qabul qilinish ehtimoli haqidagi subyektiv tasavvurga ta’sirini baholagan. Natijalar amaliy trening sifati va undan qoniqish ishga tayyorlik hamda ishga qabul qilinish ehtimoli bilan statistik jihatdan bog‘liq ekanini ko‘rsatgan [3]. Bu natijani filologik ta’limga bevosita ko‘chirish bahstalab, ammo amaliy mashg‘ulotning faqat nazariy bilimni takrorlash emas, kasbiy vazifalarga yaqin faoliyatni tashkil etish maydoni ekanini tasdiqlaydi.

MDH davlatlari, jumladan, O‘zbekistonda amaliy va seminar mashg‘ulotlariga oid ishlar ta’limni axborotlashtirish, o‘qituvchilar malakasini oshirish va muayyan fanlar bo‘yicha metodik ta’minot yaratish doirasida olib borilgan. K.Mamedov, Sh.Samarov [4], N.Rasulova [5], S.Matkarimova [6] va S.Ziyotovaning [7] qo‘llanmalarida mashg‘ulotlarni rejalashtirish, topshiriqlar tizimi va talabalar faoliyatini tashkil etish masalalari yoritilgan. Ulardagi umumiy tamoyil hisoblanmish talabani faol subyektga aylantirish masalasi audiovizual vositalar asosidagi adabiyot mashg‘ulotlarining ham metodik poydevorini tashkil etadi.

Hina Kanval, Zahida Aziz Sial va Sidra Kanvalning universitet o‘qituvchilari hamda talabalarining kundalik darslarda audiovizual vositalardan foydalanishga munosabatiga bag‘ishlangan tadqiqoti diqqatga sazovor [8]. Mualliflar audiovizual vositalar dars mazmunini yaxshiroq anglash, diqqatni jamlash va bilimni mustahkamlashda muhim o‘rin tutishini amaliy ma’lumotlar asosida ko‘rsatgan. Biroq

© 2026 London International Monthly Conference on Multidisciplinary Research and Innovation. All Rights Reserved.

vositaning mavjudligi o‘z-o‘zidan samara bermaydi. Material hajmi, namoyish vaqti, o‘quv topshirig‘i va muhokama savollari oldindan belgilanishi shart.

“Xamsa” dostonlarining shakl va mazmun jihatidan o‘ziga xosligi ularni amaliy va seminar mashg‘ulotlarida audiovizual vositalar orqali o‘rgatish uchun keng imkoniyat yaratadi. Audiovizual material talabaga matnni bir vaqtning o‘zida eshitish va ko‘rish orqali qabul qilishga yordam beradi. Bahr, vazn, rukn va urg‘u kabi aruz elementlari harakatlanuvchi sxema, rangli jadval yoki infografikada namoyish etilsa, abstrakt tushuncha seziladigan va kuzatiladigan shaklga o‘tadi. Ifodali o‘qilgan audio esa she’riy nutqning tempi, pauzasi, urg‘usi va ma’nosi o‘rtasidagi bog‘lanishni anglatadi. Jumladan, bunda quyidagi imkoniyatlar ko‘zda tutiladi:

1) doston matnining ifodali o‘qilgan variantini eshittirish orqali ritm, urg‘u va ma’no uyg‘unligini his etish qobiliyatini rivojlantirish;

2) vazn va urg‘uni to‘g‘ri tushunish uchun animatsiya hamda interaktiv jadvallar yordamida mashq qildirish;

3) qahramonlar va epizodlarga oid videofragmentlar vositasida muhokama tashkil etish, dramatik vaziyatni matnga tayangan holda sharhlash;

4) audiovizual axborot asosida mulohazali xulosa chiqarish, tushunganini guruhda so‘zlab berish va boshqalar fikrini baholashga jalb etish;

5) aruz vaznidagi misralarni ovoz chiqarib o‘qish, audio namuna bilan qiyoslash va xatoni mustaqil tuzatish;

Multimodal mashqda audio, matn, slayd va video o‘zaro bog‘langan holda qo‘llanadi. Birinchi bosqichda talaba baytni matnga qaramasdan tinglaydi va ritmik taassurotini aytadi. Ikkinchi bosqichda matn ekranda namoyish etilib, urg‘uli bo‘g‘inlar hamda rukn chegaralari ajratiladi. Uchinchi bosqichda talaba baytni namunaga taqlid qilib o‘qiydi. To‘rtinchi bosqichda o‘z o‘qishini yozib, namuna bilan qiyoslaydi va xatosini izohlaydi. Bu ketma-ketlik tinglash, ko‘rish, talaffuz qilish va tahlil etish harakatlarini yagona o‘quv vazifasiga birlashtiradi.

Interaktiv tahlilda dostondan olingan parcha avval ifodali audio shaklida eshittiriladi, keyin ekranda matn va tayanch savollar ochiladi. Guruhlar parchaning g‘oyaviy mazmuni, obrazlar munosabati, badiiy vositalari va kompozitsion vazifasini tahlil qiladi. Javob faqat umumiy taassurotdan iborat bo‘lmasligi uchun har bir guruhga “fikr — matniy dalil — izoh — xulosa” tuzilmasi beriladi. Talaba aytgan fikrini bayt yoki epizod bilan asoslaydi, dalilning fikrga qay darajada xizmat qilishini tushuntiradi va qisqa xulosa chiqaradi.

Video-keysda qisqa videofragment muammoli savol bilan birga beriladi. Masalan, ekranlashtirilgan epizodda qahramon xatti-harakatining sababi qanday talqin qilingani, bu talqin matndagi qaysi detallarga tayanishi yoki qay jihatdan matndan uzoqlashgani so‘raladi. Talabalar avval shaxsiy kuzatuvini yozadi, keyin kichik guruhda fikrlarni birlashtiradi va umumiy xulosani taqdim etadi. O‘qituvchi tayyor javobni aytmaydi; savollar orqali dalilsiz fikrni aniqlashtirish va matnga qaytarish vazifasini bajaradi.

Audiovizual vositalar asosidagi amaliy yoki seminar mashg‘ulotni to‘rt bosqichda tashkil etish mumkin. Tayyorgarlik bosqichida o‘qituvchi maqsad va natijani belgilaydi, dostondan parcha tanlaydi, audio yoki video materialning ilmiy ishonchliligini tekshiradi va topshiriqni tayyorlaydi. Motivatsion-qabul bosqichida qisqa audiovizual fragment orqali muammo qo‘yiladi. Tahliliy-amaliy bosqichda talabalar matn bilan ishlaydi, mashq bajaradi, fikrni dalillaydi va guruh natijasini taqdim etadi. Refleksiv-baholash bosqichida natija mezonlar asosida baholanadi, xato va qiyinchiliklar muhokama qilinadi, keyingi mustaqil ish belgilanadi.

© 2026 London International Monthly Conference on Multidisciplinary Research and Innovation. All Rights Reserved.

Bosqich	O‘qituvchi faoliyati	Talaba faoliyati	Kutilgan natija
1. Tayyorgarlik	Maqsad, material, vosita va mezonni tanlaydi	Manba va matn bilan oldindan tanishadi	Vazifa va natija aniqligi
2. Qabul	Muammoli AV fragmentni taqdim etadi	Tinglaydi, kuzatadi, dastlabki fikrni qayd etadi	Qiziqish va muammoni anglash
3. Tahlil	Yo‘naltiradi, savol beradi, texnik yordam ko‘rsatadi	Mashq qiladi, taqqoslaydi, dalillaydi, taqdim etadi	Matniy tahlil va amaliy ko‘nikma
4. Refleksiya	Mezon asosida baholaydi va umumlashtiradi	O‘z natijasini baholaydi, xatoni tuzatadi	Barqaror bilim va mustaqillik

Amaliy mashg‘ulotlarda PowerPoint, Prezi va Canva vizual slayd hamda infografika tayyorlash; Audacity yoki Adobe Audition audioni tozalash, qismlarga ajratish va talaba talaffuzini qiyoslash; Animaker yoki Powtoon sodda animatsiya yaratish uchun ishlatilishi mumkin. Google Forms orqali tezkor savol, o‘zini baholash va mashg‘ulotdan keyingi fikr-mulohazalarni yig‘ish mumkin. Dastur tanlashda uning mashhurligi emas, o‘quv vazifasini ortiqcha texnik qiyinchiliksiz bajarish imkoniyati ustuvor bo‘lishi lozim.

Audiovizual vositalar interfaol metodlar bilan birlashtirilganda samarali o‘quv muhiti yuzaga keladi. Metodist olima D.To‘xliyeva ta’kidlaganidek: “Bugun ta’limda interfaol metodlarning samarasi borasida zarracha shubha yo‘q, ammo ularni zamonaviy o‘quvchiga taqdim etish shakllari va vositalarini yangilash ehtiyoji yuzaga keldi. XXI asr texnika va texnologiyalarning rivojlangan davri sifatida namoyon bo‘ldi, bugungi kunda zamonaviy texnologiyalar jamiyatning barcha sohalariga kirib bordi. Bu tendensiya boshqa sohalar qatori ta’limga ham ta’sir ko‘rsatdi” [9, s. 95]. Mazkur fikr metodni vosita bilan mexanik qo‘shish emas, ularni o‘quv maqsadi asosida qayta loyihalash zarurligini ko‘rsatadi.

Audiovizual vositalar asosida bajarilgan topshiriqni baholashda texnik bezak mazmundan ustun qo‘yilmasligi kerak. Amaliy ish uchun matnni to‘g‘ri o‘qish, vazn va urg‘uni anglash, tahlil amalini to‘g‘ri bajarish, xatoni aniqlash va tuzatish mezonlari belgilanadi. Seminarda esa fikrning aniqligi, matniy dalildan foydalanish, nazariy tushunchani o‘rinli qo‘llash, qarshi fikrga munosabat va xulosaning mantiqiyligi baholanadi. Agar talaba video yoki slayd tayyorlasa, materialning ilmiy ishonchliligi va maqsadga muvofiqligi ham hisobga olinadi.

Taklif etilayotgan metodika natijasida talabalardan quyidagi o‘quv natijalari kutiladi: doston matnini ifodali va mazmunga mos o‘qish; aruzga oid asosiy elementlarni audio-vizual belgilar orqali farqlash; epizod, obraz va g‘oyani matniy dalillar bilan tahlil qilish; turli audiovizual talqinlarni tanqidiy qiyoslash; jamoada vazifa taqsimlash va asoslangan fikr bildirish; raqamli materialni ilmiy hamda axloqiy talablarga muvofiq tayyorlash. Ushbu natijalar nazariy bilim, amaliy harakat va qadriyatli munosabatning birligini ifodalaydi.

© 2026 London International Monthly Conference on Multidisciplinary Research and Innovation. All Rights Reserved.

Natijalar va muhokama. “Xamsa” dostonlarini o‘qitish uchun eng maqbul yechim audio va vizual kanallarni matn tahlilidan ajratmaslikdir. Audio matnning ritm va intonatsiyasini ochadi, vizual sxema vazn, kompozitsiya va obrazlar munosabatini ko‘rsatadi, video esa epizodni talqin qilish uchun vaziyat yaratadi. Lekin yakuniy xulosa doimo asl matnga tayanishi lozim. Shu tamoyil audiovizual vositani badiiy asar o‘rnini bosuvchi resurs emas, asarni chuqurroq anglashga xizmat qiluvchi didaktik ko‘prik sifatida belgilaydi.

Mazkur yondashuvning cheklovi shundaki, u nazariy-metodik model sifatida taqdim etildi. Keyingi tadqiqotlarda uni muayyan doston va mavzular kesimida tajriba-sinovdan o‘tkazish, nazorat hamda tajriba guruhlari natijalarini qiyoslash, ifodali o‘qish, matn tahlili va tanqidiy fikrlash ko‘rsatkichlarini o‘lchash zarur. Shuningdek, talabalarning audiovizual materialga munosabati, kognitiv yuklama va mustaqil ish sifatiga ta’sirini alohida o‘rganish metodikaning amaliy qiymatini yanada aniqlashtiradi.

Xulosa. Amaliy va seminar mashg‘ulotlari “Xamsa” dostonlarini o‘qitishda ma’ruzada olingan nazariy bilimni faol o‘quv harakatiga aylantiradi. Amaliy mashg‘ulot ko‘nikma va malaka shakllantirishga, seminar esa nazariy bilimni chuqurlashtirish, fikrni dalillash va muloqotga yo‘naltiriladi. Shu sababli audiovizual vositaning vazifasi ham mashg‘ulot turiga qarab belgilanishi kerak.

Ifodali audiomatn, videofragment, interaktiv slayd, animatsiya va infografika mumtoz matnning ritm, vazn, syujet, obraz va g‘oya qatlamlarini birgalikda anglash imkonini beradi. Multimodal mashq, interaktiv tahlil, audio-dialog, video-keys va topshiriqli mashg‘ulotlar talabani tayyor axborot qabul qiluvchidan matnni kuzatuvchi, tahlil qiluvchi va xulosa chiqaruvchi faol subyektga aylantiradi.

Samaradorlikning asosiy sharti har bir vositani aniq maqsad, o‘quv topshirig‘i va baholash mezoni bilan bog‘lashdir. Audiovizual material qisqa, ilmiy ishonchli, texnik jihatdan sifatli va matnga qaytishni talab qiladigan savollar bilan ta’minlanishi lozim. Shunda texnologiya darsning tashqi bezagi bo‘lib qolmay, talabalarda ifodali o‘qish, matniy tahlil, tanqidiy fikrlash, dalillash, hamkorlik va raqamli savodxonlik ko‘nikmalarini rivojlantiruvchi metodik vositaga aylanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Chang, W.-W., Zhu, L.-J., Wen, L.-Y., Song, J.-G., Zou, Y.-F., & Jin, Y.-L. Effectiveness of seminar-case learning for use in practice teaching of statistics for undergraduates majoring in preventive medicine: a prospective cluster-randomized controlled trial. BMC Medical Education, 2022. https://doi.org/10.1186/s12909-022-03297-8.
2. Al’Adawi, S. S. A. Exploring the Effectiveness of Implementing Seminars as a Teaching and an Assessment Method in a Children’s Literature Course. English Language Teaching. Vol. 10, No. 11, 2017.
3. Yusof, R., James, S., Ng, J. Q., & Roslan, N. Assessing the Influence of Practical Training on Perceived Employability Among Public University Students in Malaysia. Asia Pacific Journal of Management and Education. 7(2), 2024. P. 43–57. DOI: 10.32535/apjme.v7i2.3014.
4. Мамедов К.Қ., Самаров Ш.Р. Педагогика фанидан амалий машғулотлар ўтиш бўйича услубий қўлланма. – Т.: ТошДАУ, 2006. – 92 б.
5. Расулова Н.С. “Ўзбек халқининг этногенези ва этник тарихи” фанидан семинар машғулотлари ўтказиш технологияси: Методик қўлланма / Тузувчи-муаллиф Н.С.Расулова; Масъул муҳаррир академик А.А.Асқаров. – Т.: ТДПУ, 2012. – 96 б.
6. Matkarimova S. “Tasavvuf va mumtoz poetika asoslari” fanidan amaliy va seminar mashg‘ulotlarini o‘tkazish (uslubiy qo‘llanma). Mas’ul moharrir H.Abdullayev. O‘zR Oliy va o‘rta maxsus ta’lim

© 2026 London International Monthly Conference on Multidisciplinary Research and Innovation. All Rights Reserved.

vazirligi, Al-Xorazmiy nomli Urganch davlat universiteti. – Urganch, Urganch davlat universiteti noshirlik bo‘limi, 2015. – 120 b.
7. Ziyotova S. O‘zbek tili tarixi (Amaliy va seminar mashg‘ulotlari) [Matn]: o‘quv qo‘llanma / S.E. Ziyotova. – Toshkent: Bookmany print, 2024. – 200 b.
8. Kanwal, H., Sial, Z. A., & Kanwal, S. Perception of University Teachers and Students Regarding the Use and Effectiveness of Audio Visual Aids in their Daily Classroom Teaching. Pakistan Social Sciences Review. Vol. 5, No. 4, 2021. P. 726–736.
9. Тўхлиева Д. Умумий ўрта таълим мактабларининг 6–11-синфларида ғазал ўқитиш методикасини такомиллаштириш. Пед. фан. фал. док. (PhD) дисс. – Т., 2022. – 148.

© 2026 London International Monthly Conference on Multidisciplinary Research and Innovation. All Rights Reserved.